

בית כנסת קהילת יידיה

דוד כהן, קבלן

מנדי רוזנפלד - עליזה ארנס, אדריכלים

כינוס, לימוד ותפילה הם שלושה ערכים עליהם מתבססת הוויית המושג **בית כנסת** ביהדות. **בית כנסת קהילת יידיה**, מהווה מקום שנועד לשרת את שלוש המטרות הללו בקרב חברי קהילת יידיה, קהילה ייחודית בתפיסתה ובמרכיביה האנושיים.

תיאור הבניין

המבנה הושלם בשנת 2003 מכספי תרומות, ונמצא בירושלים ברחוב נחום ליפשיץ בקצה שכונת בקעה, בתחום אשר שימש בעבר כשטח החווה החקלאית והוסב לשטח למבני ציבור.

בתפיסתה התלת ממדית זוהי קומפוזיציה של קופסת אבן אפורה ומעוגלת (דימוי לתנועת ההתעטפות בטלית) המכילה את אולם התפילה, חדרי ההתכנסות והלימוד, לבין תיבת זכוכית מאורכת המהווה את רמפת התנועה המקשרת בין אולמות אלה ועונה בו זמנית לצרכי הנכים בקהילה.

האולמות תוכננו להיות גמישים בהתאם לפעילות משתנה ולכן גם הריהוט כולו נייד. המעבר ברמפה מחזק את הטקסיות שבתנועה אל ומאולם התפילה.

בעוד שבאולמות נבחרו בקפידה כמויות ומיקומי החלונות בהתאם לזוויות הכנסת האור לאולם ובהתייחס לזמני התפילה, המעברים הציבוריים משמשים מקור ומוקד של אור טבעי עז. אור שמי ירושלים משמש רקע לארון הקודש, ומעל לארון חבוי מקור אור עליון נוסף.

השתלבות בנוף וברקמה האורבנית

עבודות פיתוח בוצעו בחזית המבנה ליצירת חצר מרוצפת מחופה בפרגולה. לצד צפון ומזרח נותר שטח החווה כפי שהיה חרוש. לצד מערב - השדה מתוכנן כהמשך לגן הציבורי השכונתי. טיח בגוון טרה-קוטה, אדמה, מחפה את קירות בסיס מבנה בית הכנסת. התפישה העיצובית ביקשה ליצור מבנה המבטא את ייחודיות הקהילה ופעילותה בלב שכונת מגורים.

חידושים טכנולוגיים

אבן הבניין, בגוון אפור, בשורות של 15 ס"מ ובעובי 2 ס"מ בלבד, בוצעו בהדבקה על משטחי הקירות שטופלו קודם לכן לאיטום נגד חדירת מי גשם. האבן בוצעה במישקים מינימליים לקבלת משטחי קירות אבן רציפים, חיצוניים ופנימיים. אותה אבן משמשת גם לחומר הריצוף: מלוטשת בתוך המבנה, ומחוספסת בשטחי החוץ. קיר הזכוכית עשוי מאריחי פרופיליט מזכוכית קונסטרוקטיבית, המבוצעת בארץ זו הפעם הראשונה. הגובה המקסימלי לפנל זכוכית במבנה הוא 4.6 מטר ללא צורך בחיזוקים אופקיים.

מענה לאתגר תכנוני ייחודי

תכנון לקהילה מיוחדת כקהילת יידיה, היה אתגר תכנוני מהמעלה הראשונה. חבריה היו מעורים בכל שלב משלבי התכנון באמצעות ועדות פעילות ולכל אורך הדרך נדרשנו לפתרונות יצירתיים עבור כל מרכיבי הקהילה האנושיים: גברים, נשים וילדים.

הנשים והגברים יושבים באולם תפילה אחד, כשרק מחיצה מפרידה ביניהם. מחיצה זו ניתנת לפתיחה לסגירה ולהסרה. פעם בחודש, בעת קריאת התורה, הנשים יורדות לאולם קריאה נפרד בקומת הקרקע. באמצעות מחיצה אקוסטית ניתן להפריד אולם זה מחדר פעילות לילדים. בעת קיום אירועים משמשת כל קומת הכניסה חלל אחד.

המבנה הוא תוצאה של הייחודיות והמורכבות שנדרשה בתכנון הפונקציות השונות. כל אלמנט, כולל הבמה עצמה, מאפשר גישה לנכים.